

2019-04-24

Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden

Dnr Kdn 2018/165

Prövning för barnets bästa – om barnkonsekvensanalys

Förslag till beslut

1. Kultur-, demokrati och fritidsnämnden antar förvaltningens förslag till modell bestående av bedömningsmatris och checklista. Modellen prövas och utvecklas under 2019.

Ärendet i korthet

I Mål & budget 2016-2017 (Kst 2016/182) uppdrogs till samtliga nämnder och styrelser att genomföra barnkonsekvensanalyser i beredningen av samtliga beslut som fattas.

En modell för ”BKA- Prövning för barnets bästa” är en del i arbetet att stärka barns rättigheter och förbereda kommunens anpassning inför att Barnrättslagen träder i kraft första januari 2020.

Handlingar

1. Kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2019-04-24
2. Järfällas modell för BKA-Prövning för barnets bästa

Bakgrund

Enligt Järfälla kommunfullmäktigebeslut (Kst 2016/182) ska samtliga nämnder och styrelser genomföra barnkonsekvensanalyser i beredningen av samtliga beslut som fattas. Enligt FNs konvention för barnets rättigheter artikel 3 ska barnets bästa komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn.

Sverige undertecknade FNs konvention för barnets rättigheter redan 1990, i och med det ratificerade Sverige konventionen. Att konventionen ratificerades innebär att Sverige redan nu är förbunden att följa Barnkonventionen. När Barnrättslagen träder i kraft första januari 2020 läggs ytterligare ansvar på myndigheter, rättsväsendet och andra beslutsfattande organ att tillämpa rättigheterna i konventionen så att de får ett större genomslag vid bedömningar, ärenden och beslut som rör barn. Barnrättslagen kommer även att innebära att barnens rättigheter ensamt kan åberopas i svenska domstolar. Att enhetligt med gemensamma arbetsätt dokumentera hur barnets bästa sätts i främsta rummet vid alla beslut som rör barnet visar att barnets rättigheter prioriteras.

Analys

För att undersöka behoven av en modell och handledning för fortsatt arbetet med barnkonsekvensanalyser har stickprover av tjänsteskrivelser från samtliga nämnder i Järfälla samt intervjuer med tjänstepersoner i kommunens förvaltningar genomförts. Intervjuer och stickprover visar att det finns stor variation i arbetssätt och stor osäkerhet kring hur BKA ska genomföras och vilka effekter analyserna förväntas ha. Stickprover visar att bedömningen av vilka frågor som rör barn görs på många olika sätt utan gemensamma kriterier eller riktlinjer för bedömning.

Utifrån exempel från andra kommuner och landsting samt Barnombudsmannens och SKLs rekommendationer och prövningsmodeller har förslag på modell tagits fram.

Överväganden

BKA-Prövning för barnets bästa

Både myndigheten Barnombudsmannen och Sveriges kommuner och landsting, SKL, övergår i allt högre grad från att använda begreppet barnkonsekvensanalys till att prata om en prövning för barnets bästa. Anledningen är att en barnkonsekvensanalys fokuserar på konsekvenserna av ett beslut medan en prövning för barnets bästa tydligare hänvisar till barnets rättigheter och artikel 3 i barnkonventionen. Fördelen med att använda formuleringen prövning för barnets bästa är att det tydligt visar på en ambition att sätta barnets rättigheter i första rummet.

Modell och handledning

För att en BKA- Prövning för barnets bästa ska fungera som verktyg för ett strukturerat och gemensamt arbete med barnets rättigheter har en bedömningsmatris tagits fram. Matrisen definierar grad av påverkan på barn/barnet och utifrån grad avgörs omfattningen av den prövning av barnens/barnets bästa som ska genomföras. Den checklista som har tagits fram ska fungera som stöd för skrivningar i tjänsteskrivelser och andra beslutsunderlag. En handledning för modellen BKA-Prövning för barns bästa kommer att tas fram innehållande definitioner av begrepp, stöd i bedömning av nivå, stöd i genomförande av de tre nivåerna samt förslag på metoder.

Perspektiv och kunskaper

Att fatta beslut utifrån ett barnrättsperspektiv är en kunskaps- och perspektivfråga. Barn är en aktiv och stor del av Järfällas kommuninvånare. Barn går i förskolor, skolor, besöker idrottsplatser, mötesplatser och offentliga miljöer. Barn cyklar och går på Järfällas gång- och cykelvägar, de reser med kollektivtrafik och träffar vänner i naturområden och centrumanläggningar. Barn har stora kunskaper och erfarenheter av kommunala verksamheter. Att känna till, förstå och ta del av barns kunskaper och erfarenheter bör vara en naturlig del i det kommunala beslutsfattandet.

En grundläggande utbildning i barnkonventionen erbjuds under hösten 2019 till tjänstepersoner och förtroendevalda i kommunens förvaltningar, nämnder och styrelser. Utbildningen genomförs av barnrättsstrateg.

Implementering och uppföljning

Modell och handledning för BKA- Prövning för barnets bästa ska utvärderas genom stickprover och intervjuer löpande, en utvärdering och uppföljning genomförs hösten

2020. Det är viktigt att båda modell och handledning är levande dokument där smärre justeringar för att ytterligare stärka barnets rättigheter och förenkla arbetsätt bör göras löpande. Större förändringar så som omformuleringar av definitioner och syfte beslutas av ansvarig nämnd.

Barnkonsekvensanalys

Beslutet berör barn och det förväntade resultatet av beslutet är att barns rättigheter tydligare kan lyftas och stärkas. Barn har inte hörts i samband med framställande av beslutsunderlag, däremot har barn bland annat via barnhearings, inflytandeforum för unga och LUPP (enkätundersökningen Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) tydligt uttryckt sin vilja och önskan att göra sin röst hörd i frågor som rör dem.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Föreslaget beslut kan genomföras inom befintlig budget.

Slutsatser

Förvaltningen föreslår att modellen bestående av bedömningsmatris och checklista antas. Modellen prövas och utvecklas under 2019.

Pernilla Järverot
Kultur- och fritidsdirektör

Jenny Johansson Berggren
Barnrättsstrateg

Beslutet skickas till:
Akten